

Det konglige Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep

0032 OSLO

Org.nr.: NO 840894312 MVA
Vår ref.: 1375/11
Saksnr.: 08/2
Ark.kode: A10 &13
Saksbeh.: Trond Kalhagen
Deres ref.:
Dato: 31.01.2011

HØRINGSUTTALELSE - NOU 2010:8 MED FORSKERTRANG OG LEKELYST

Fordelingsutvalget i Askim kommune vedtok 17.11.10 at kommunens høringsuttalelse skal behandles administrativt.

Askim kommune mener NOU 2010:8 bidrar med mange gode forslag og føringer for den videre utviklingen av barnehagesektoren. Det er viktig allerede i innledningen å presisere at kommuneøkonomien generelt og Askim kommunes økonomi spesielt forutsetter at alle foreslåtte tiltak som har økonomiske konsekvenser må fullfinansieres fra statlig hold dersom de skal kunne gjennomføres i kommunen. Mange av utvalgets anbefalinger er av en slik karakter at de kun kan støttes dersom kommunen sikres finansiering av disse.

Videre må det påpekes at en vesentlig forutsetning for å lykkes med mange av de foreslåtte tiltakene er en storstilt kampanje for å rekruttere og beholde førskolelærere med høy kompetanse til barnehagene. Pr. i dag er det svært vanskelig å rekruttere tilstrekkelig antall førskolelærere til stillinger i barnehage og det er varierende kvalitet på de uteksaminerte førskolelærerne. Det må derfor både satses på volum og kvalitet parallelt i en utvikling av førskolelærerutdanningen.

Det er en forutsetning for kommunens uttalelser at "alle barn" faktisk er alle barn, og at der det snakkes om enkelte grupper vil dette presiseres. I barnehagesammenheng snakker vi om "førskolebarn" som alle barn i alderen 1-5 år.

Vår høringsuttalelse videre knyttes til de konkrete forslagene til tiltak utvalget presenterer i kapittel 12.

12.1 Obligatorisk barnehage, 12.2 Gratis barnehage og 12.3 Organisering av tilbudet

Askim kommune støtter flertallet i utvalget i at barnehagetilbudet fortsatt bør være frivillig. Videre gir vi vår støtte til et gratis barnehagetilbud på 20 timer pr. uke for barn i alderen 3-5 år. Askim kommune er et flerkulturelt samfunn med en andel barn fra språklige minoriteter i barnehage på 15 % i 2009. Prognoser fra SSB viser at andelen av befolkningen i Askim med innvandrerbakgrunn kan øke til opp mot 30 % i løpet av relativt få år. Samtidig ser vi at det er en utfordring for kommunen å få barn med minoritetsspråklig bakgrunn til å starte i barnehage tidlig nok til å utvikle gode ferdigheter i norsk før skolestart. I 2009 var andelen minoritetsspråklige barn i forhold til innvandrerbarn 1-5 år som går i barnehage 67 %. Sett i sammenheng med at andelen barn totalt i kommunen i samme aldersgruppe som har barnehageplass er 85 %, ser vi en betydelig utfordring i å få minoritetsspråklige barn til å benytte seg av barnehageplass. Vi opplever at mange minoritetsspråklige familier bruker økonomi som argument for ikke å benytte barnehageplass.

Askim kommune tror et gratis tilbud på 20 timer pr. uke for barn i aldersgruppen 3-5 år vil kunne bidra til å øke andelen minoritetsspråklige familier som benytter barnehageplass vesentlig. Dette vil kunne bidra til en bedre integrering av barn og familier med minoritetsspråklig bakgrunn og, ikke minst, at alle barn vil kunne få et mest mulig likt utgangspunkt i forbindelse med skolestart, sosiale sammenhenger og senere yrkesliv. Det er vesentlig for

ASKIM KOMMUNE Servicetorg 69 81 91 00

Besøksadresse:
Rådhuset, 1. etg.
Kirkegt. 5

Postadresse:
Postboks C,
1801 Askim

Telefaks:
69 88 06 50

Bankgiro:
1100 07 00284

Bankgiro skatt:
6345 06 01243

E-post adresse: postmottak@askim.kommune.no

et godt resultat av tiltaket at det innføres senest fra barn er 3 år. Askim kommune støtter utvalgets anbefaling om at et slikt tilbud må fullfinansieres fra staten og påpeker at det ikke finnes økonomiske forutsetninger i kommunen til å gjennomføre et slikt tiltak uten dette. Askim kommune støtter at et slikt tilbud må gis innenfor det ordinære barnehagetilbudet.

12.3.1 Samarbeid med andre instanser

Askim kommune har et forpliktende tverrfaglig samarbeid internt mellom hjelpetjenestene og barnehager i dag og støtter en forpliktelse til tverrfaglig samarbeid som utvalget foreslår. Vi vil likevel presisere at organiseringen av denne type samarbeid må kunne tilpasses lokale forhold og at nasjonale føringer ikke må legge begrensninger på den kommunale handlingsfrihet i forhold til organisering av sine samhandlingsformer.

12.3.2 Samarbeid med foreldre

Utvalget foreslår at tilbudet om foreldreveiledning utvides og styrkes. Askim kommune støtter dette. Barnehagen er en arena der foresatte naturlig kommer i tett dialog med fagpersoner og vi anser barnehagen som en god arena for en styrking av foreldreveiledningen. Dette krever likevel kompetanse og ressurser for å kunne utvikles som en godt tilbud. Innenfor dagens grunnbemanning i barnehagesektoren er det ikke rom for å legge inn oppgaver som fjerner de ansatte mer fra barnegruppene. Foreldreveiledning er en investering i tid og ressurser som koster i nuet, men som sparer samfunnet på sikt. Derfor mener vi at det vil være en god investering å øke både kompetansen og innsatsen på feltet.

Utvalget foreslår å lovfeste kommunale foreldreutvalg for barnehagene og Askim kommune støtter delvis dette. Vi ønsker en forpliktelse til å ha samarbeidsorganer med foreldrene på kommunalt nivå, men mener at det ikke må legges føringer på hvordan dette skal organiseres. Kommunene må selv få velge hvordan dette skal organiseres ut fra et sett sentralt fastsatte kriterier for hvilke saksområder et slikt samarbeidsorgan skal drøfte.

2.4.1 Målformuleringer i rammeplanen

Utvalget foreslår at det i rammeplanen i tillegg til mål knyttet til fagområdene også settes mål for barnehagens arbeid med lek, omsorg, og sosial kompetanse

Askim kommune støtter dette – uavhengig av andre tiltak Brennautvalget foreslår. Utvalget foreslår at det i rammeplanen settes mål for hva det enkelte barn skal utvikle av basiskompetanse. På generell basis er vi skeptiske til mål for enkeltbarn i førskolealder. Men det kan settes mål for hva de voksne skal jobbe mot sammen med barna. Med mål for voksne kan vi lettere måle oppnåelsen – uten å rette fokus mot det *barnet* ikke mestrer. Det er viktig at barn skal få være unike individer med ulik kompetanse og ferdigheter og at ikke alle skal passe inn i samme "skjema". Samtidig ser Askim kommune det som viktig for barnets møte med for eksempel skole at det innehar noen basisferdigheter for å kunne oppleve en god start på en ny livsfase. Vi foreslår at det i rammeplanen tydeliggjøres noen basisferdigheter barn bør mestre før skolestart slik at barnehagene får føringer for innholdet uten at det knyttes opp direkte mot mål for enkeltbarn. Samtidig er Askim kommune positive til at fokuset i forslaget rettes mot basiskompetanse, lek, omsorg og sosial kompetanse som vi anser som det viktigste innsatsområdet for barn i førskolealder.

Utvalget foreslår at rammeplanen må bli tydeligere på kravet om progresjon i barns læring og utvikling

Askim kommune ønsker at det fokuseres videre på progresjon i innhold, aktiviteter, erfaringer og medvirkning i barnehagene, men ikke på hva barn skal lære i barnehagen knyttet til ulike alderstrinn. Barn i barnehagealder bør være sikret progresjon ut fra eget utviklingsnivå uavhengig av alder. Barnets interesser, nysgjerrighet, lekelyst, forskertrang og gruppens sosiale dynamikk bidrar til en positiv lærings spiral og utvikling av barnets mange sider.

Utvalget foreslår at det i rammeplanen må stilles krav om likt fokus på formelle og uformelle lærings situasjoner i barnehagen. Askim kommune støtter dette til en viss grad, men vil presisere at barns læring for en stor del foregår i uformelle situasjoner og at det fortsatt må være sterk vekt på å legge til rette for dette i barnehagene. Vi ønsker i denne sammenheng å understreke at formelle og uformelle lærings situasjoner komplimenterer hverandre og gir barnet kunnskap om verden på en mer helhetlig måte enn om man fokuserte mer på den ene formen enn den andre. Det er viktig at leken som en viktig arena i barns liv og for deres utvikling ivaretas i videreutviklingen av barnehagen.

12.4.3 Skoleforberedende aktiviteter

Askim kommune støtter utvalgets fokus på basiskompetanse, språk og kommunikasjon som det viktigste innstasjonsområdet i det skoleforberedende arbeidet. Samtidig ser vi det som et paradoks at det kalles nettopp skoleforberedende. For det første er dette ferdigheter som sikrer livskvalitet fra vugge til grav, og for det andre kan man få inntrykk av at dette er noe vi arbeider med kun det siste året i barnehagen.

Utvalget foreslår at det i rammeplanen må tydeliggjøres hva innholdet i de skoleforberedende aktivitetene skal være

Barnehagekulturen og tradisjonen preges av et helhetssyn på barns væren og utvikling. Et barn har mange sider – og en bredspektret tilnærming er en holdning og en metode vi opplever som konstruktiv med tanke på førskolebarn. Gjennom barnets sterke sider møter vi barnets utfordringer, på en måte hvor vi samtidig ivaretar barnets selvfølelse og gir mestringsopplevelser. Det er viktig for oss i Askim kommune at dette ikke går tapt i en målbar presisering av innholdet.

En koordinert presisering i både rammeplanen og i skolens læreplan, der linjene i barns utdanningsløp fra barnehage, gjennom grunnskole og til videregående nivå er tenkt som en helhet ser vi på som et potensielt løft, både for samarbeidet mellom de ulike tradisjonene/nivåene og for selve utdanningsløpet (til hvert enkelt barn).

Rammeplanen i seg selv er jo en tydeliggjøring av hva barnehagene skal jobbe med fram mot skolestart. En ny (tilleggs-)presisering av "skoleforberedende" aktiviteter ønsker vi at skal fokusere på selvstendighetsferdigheter, sosial kompetanse og kommunikasjon.

12.4.4 Tilpasset tilbud og identifisering av barn med særlige behov

Askim kommune støtter forslaget om at alle barnehager må ta i bruk en tretrinnsmodell for mer systematisk identifisering og oppfølging av barn med særlige behov. Vi er svært opptatt av å kunne sette inn innsatsen så tidlig som mulig for denne gruppen barn og ønsker tiltak som kan bidra til dette svært velkommen. Med tilnærmet full behovsdekning ser kommunen en økende tendens i antall barn med behov for særlig støtte og tilrettelegging i barnehagen. Det er også et økende antall familier som har behov for tett oppfølging. For å lykkes med arbeidet i forhold til disse barna og deres familier er det vesentlig med ressurser til å iverksette tiltak både i kommunale og ikke-kommunale barnehager når behovene er identifisert.

Askim kommune ser det som utfordrende å prioritere tilstrekkelig ressurser til dette arbeidet i en periode med sterke effektiviseringskrav og generelt stramme økonomiske rammebetingelser i kommunene.

12.4.5. Særmerknad

Askim kommune er skeptisk til mål for enkeltbarn i barnehagealder. Vi er også usikre på om ressursbruken står i forhold til effekten dersom det skal gjennomføres kartlegging av alle barn før skolestart. Vår erfaring er at førskolelærere generelt er gode til å "plukke ut" barn med behov for ekstra hjelp eller støtte i forhold til basiskompetanse. Det er disse barna ressursene bør benyttes i forhold til og ikke alle barn. Vi er også usikre på hvilken nytte skolene skal ha av en generell kartlegging av alle barn. De aller fleste barn har ikke behov for ekstra tilrettelegging ved skolestart, men de barna som har det må barnehagene bli bedre til å overføre informasjon om til skolene. I tillegg bør alle barnehager overføre informasjon til skoler som får barn fra deres barnehage om hvordan det har blitt jobbet generelt i barnegruppen.

Barn utvikler seg i samspill med sine omgivelser. Omgivelsene og barnet påvirker hverandre gjensidig. Å få gode sosiale ferdigheter handler i stor grad om å få, mange nok gode erfaringer i vellykkede samspill med andre barn og voksne. Utvikling av barns sosial kompetanse vil i stor grad handle om tilrettelegging fra de voksnes side. De voksne må lage gode rammer for at barn skal kunne få mange erfaringer med seg selv som en positiv bidragsyter til samhandlingen med andre.

Vi mener at en kartlegging etter en slags hierarkisk modell for utvikling av basiskompetanse, kan være lite hensiktsmessig av flere grunner:

1. Førskolelærere er gode til å oppdage de barna som sliter med basiskompetansen, i kraft av å være nær dem og med dem gjennom hverdagene i barnehagene.
2. barnehagens mål kan være knyttet til det arbeidet de voksne skal gjøre, slik at vi i en eventuell kartlegging først og fremst ser på og gransker de som har forpliktelser og profesjonalitet - og ikke de som "bare er seg selv" i det miljøet de tilbys.
3. Vi tror ikke det finnes et universelt hierarkisk system for utvikling av de evnene Fagerli, Mogstad, Ogden og Raundalen vil kartlegge.

Likevel er vi enige i at barnehagene i større grad må dokumentere sitt arbeid med enkeltbarn ovenfor skolen – og ønsker oss da heller noen retningslinjer for hvilke sider vi bør belyse i en slik dokumentasjon .

12.5 Personalet i barnehagen

Askim kommune støtter i prinsippet utvalgets mange forslag, men må presisere at svært mange av tiltakene har en kostnad som kommunene ikke har økonomi til pr. i dag. De ansatte i barnehagene har generelt behov for kompetanseheving. I tillegg til en styrking av førskolelærerutdanningen og et systematisk etter- og videreutdanningsstilbud, ser vi behov for minimumskrav for kompetanse også for de som ikke har høgskoleutdanning. Askim kommune ønsker at alle som arbeider i barnehage må ha minimum fagarbeiderutdanning eller tilsvarende. Askim kommune opplever at tidligere "kompetanseløft" og implementeringsarbeid i barnehagesektoren har blitt gjennomført med svært begrenset økonomisk støtte. Sammenlignet med satsing på kompetanse i skolen gis det svært få økonomiske insentiver til kompetanseutvikling i barnehagesektoren. Her må det gjøres en vesentlig endring i prioriteringene dersom man skal få til det løftet utvalget ønsker.

Askim kommune mener at første skritt for kompetanseheving i barnehagesektoren må være et sterkt fokus på utdanning av tilstrekkelig antall førskolelærere med høy kvalitet.

12.6 Samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole

Askim kommune støtter utvalgets forslag for å videreutvikle samarbeidet og sammenheng- en mellom barnehage og skole. Vi ønsker å betone viktigheten av at samarbeidet skal fore- gå til beste for barna og at fokuset må være på at det enkelte barnet opplever sammenheng i sitt liv. Overføring av opplysninger mellom barnehage og skole må skje i nær forståelse med barnets foresatte og barnet selv bør involveres i så stor grad som mulig.

12.7. Styring av sektoren og foreldrebetaling

Askim kommune mener utvalgets forslag på andre områder vil gi tydeligere kvalitetskrav på barnehagesektoren. I arbeidet med tydeliggjøring av kvalitetskrav må det vektlegges en ba- lansse mellom tydelighet og frihet til å organisere barnehagetilbudet ut fra lokale forhold. En tydeliggjøring av kvalitetskravene vil også føre til en styrking av kommunen som tilsyns- myndighet. Askim kommune mener det bør vurderes krav til regionalt samarbeid rundt til- syn.

12.8 Kunnskap om barnehagens betydning

Askim kommune ønsker et økt fokus på forskning og kunnskapsspredning på barnehage- området svært velkomment.

13. Økonomiske og administrative konsekvenser.

Askim kommune er skeptisk til realismen i mange av utvalgets forslag. Intensjonen i utval- gets forslag er generelt positiv, men det er ikke mulig å gjennomføre et slikt løft for barne- hagesektoren uten en vesentlig økning av de økonomiske rammene til kommunene.

Synnøve Rambek
Kst. Rådmann

Trond Kalhagen
Virksomhetsleder